

перетворення цієї можливості на дійсність. Враховуючи таку реальність та конкретику в реалізації корпоративних прав, фізична особа повинна бути ввєнена в гарантованості з боку законодавця такої реалізації, в гарантуванні безперешкодного здійснення одержаних корпоративних прав.

Аналіз чинного корпоративного законодавства дає змогу дійти висновку, що досить часто корпоративні права учасників порушуються виконавчими органами, які вчиняють неправомірні дії в своїх власних інтересах, тим самим порушують інтереси товариства. Особливо це спостерігається в акціонерних товариствах при укладенні значних правочинів, а також правочинів, щодо вчинення яких є заінтересованість. Зважаючи на те, що акціонери безпосередньо зацікавлені в отриманні частки прибутку від діяльності підприємства, такі шкідливі дії органів управління опосередковано впливають на інтереси учасників такої компанії.

Тому постає питання про вибір форми захисту порушених корпоративних прав. На сьогодні в Україні існують всі умови для застосування непрямого позову, який вказує, що вимога, яку ставить позивач в своєму позові, стосується не безпосередньо його прав, а загалом інтересу компанії, в прибутковості якої він зацікавлений.

Ю.О.Попов під непрямым позовом розуміє позови, що їх пред'являє одна сторона (позивач) від свого імені до іншої сторони (відповідача) про застосування одного зі способів судового захисту прав третьої особи. Слід погодитися з позицією Л.А.Островської, що таке розуміння непрямого позову є надто широким, оскільки призводить до ототожнення непрямого позову з відносинами представництва.

Певною перепороною можливості застосування непрямих позовів при вирішенні корпоративних спорів на практиці була неможливість участі фізичних осіб в господарському процесі. Завдяки прийняттю Закону України від 15 грудня 2006 року «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення підсудності справ з питань приватизації та з корпоративних спорів» та уніфікації законодавства щодо підвідомчості при вирішенні даного роду конфліктів тепер немає значення, чи це фізична особа або юридична особа бажає захищати інтереси компанії.

Таким чином, з розвитком ринкових відносин в Україні з'явилася реальна можливість практичного втілення правової конструкції непрямого позову. Разом з тим процедури подання такого виду позову ще не визначено А отже, законодавча деталізація права акціонерів на оскарження неправомірних рішень та дій по відношенню до компанії стала б прогресивним кроком в напрямку захисту прав та інтересів товариства. Тож , в законодавстві необхідно прямо передбачити право акціонерів (учасників товариства) на позов до органів товариства для відшкодування завданих їм збитків.

ПРАВО ОСОБИ НА ПРИВІЛЕЙОВАНУ АКЦІЮ

Міндер В.С., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., професор кафедри господарсько-правових дисциплін ННІПП НАВС Геліч Ю.О.

Акції, як фінансові інструменти, набувають все більшого впливу на економіку країни, через них відбувається перерозподіл матеріальних ресурсів суспільства, що викликає необхідність ефективного правового регулювання відносин, пов'язаних з цими цінними паперами. Акціонерне товариство розміщує акції двох типів - прості та привілейовані.

Привілейовані акції - це акції з пільговими правами майнової участі. Власники таких акцій мають певні майнові привілеї і несуть менший ризик порівняно з простими акціонерами. Конкретні права привілейованих акціонерів визначають загальні збори акціонерного товариства у статуті товариства. Привілеями є переваги на одержання дивідендів; доплата власникові у тому разі, якщо розмір дивиденду на привілейовану акцію виявиться нижчим від

дивиденду на просту акцію; пріоритетна участь власника привілейованої акції в розподіл ліквідних активів товариства, яке припиняється.

Переважає правом акціонера визнається право акціонера - власника привілейованих акцій придбавати у процесі приватного розміщення товариством привілейовані акції цього або нового класу, якщо акції такого класу надають їх власникам перевагу щодо черговості отримання дивідендів чи виплат у разі ліквідації товариства, пропорційно частці належних акціонеру привілейованих акцій певного класу в загальній кількості привілейованих акцій цього класу.

Переважає право надається акціонеру - власнику привілейованих акцій у процесі приватного розміщення товариством привілейованих акцій, якщо це передбачено статутом акціонерного товариства. Не пізніше ніж за 30 днів до початку розміщення акцій з наданням акціонерам переважного права товариство письмово повідомляє кожного акціонера, який має таке право, про можливість його реалізації та публікує повідомлення про це в офіційному друкованому органі. Акціонер, який має намір реалізувати своє переважне право, подає акціонерному товариству в установленний строк письмову заяву про придбання акцій та перераховує на відповідний рахунок кошти в сумі, яка дорівнює вартості цінних паперів, що ним придбаються.

Акціонерне товариство розміщує привілейовані акції різних класів (з різним обсягом прав), якщо така можливість передбачена його статутом. У такому разі у проспекті їх емісії зазначається черговість отримання дивідендів і виплат з майна ліквідованого товариства для кожного класу привілейованих акцій, розміщених акціонерним товариством, яка встановлюється статутом товариства. Частка привілейованих акцій у статутному капіталі акціонерного товариства не може перевищувати 25 відсотків.

Акціонерне товариство зобов'язане виплатити власнику привілейованої акції фіксований та гарантований дивіденд, незалежно від результатів господарської діяльності. Розмір дивіденду за привілейованою акцією обов'язково фіксується при емісії акції. Якщо акціонерне товариство закінчило господарський рік зі збитками, то дивіденди за привілейованими акціями виплачуються з резервного фонду акціонерного товариства. Статут товариства може передбачати, що невикладений або не повністю викладений дивіденд за привілейованими акціями, розмір якого визначений у Статуті, накопичується і виплачується згодом (кумулятивні привілейовані акції).

Кожною привілейованою акцією одного класу її власнику - акціонеру надається однакова сукупність прав. У статуті акціонерного товариства визначається обсяг прав, які надаються акціонеру - власнику кожного класу привілейованих акцій, у тому числі визначаються: розмір і черговість виплати дивідендів; ліквідаційна вартість і черговість виплат у разі ліквідації товариства; випадки та умови конвертації привілейованих акцій цього класу у привілейовані акції іншого класу, прості акції або інші цінні папери; порядок отримання інформації.

Одна привілейована акція товариства надає акціонеру один голос для вирішення кожного питання. Акціонери - власники привілейованих акцій певного класу мають право голосу під час вирішення загальними зборами акціонерного товариства таких питань: припинення товариства, що передбачає конвертацію привілейованих акцій; внесення змін до статуту товариства, що передбачають обмеження прав акціонерів - власників цього класу привілейованих акцій; внесення змін до статуту товариства, що передбачають розміщення нового класу привілейованих акцій, інші питання, передбачені статутом. Рішення загальних зборів акціонерного товариства, що приймається за участю акціонерів - власників привілейованих акцій, які мають право голосу, вважається прийнятим, якщо за нього віддано більш як три чверті голосів.

Отже, оскільки власники привілейованих акцій ризикують як підприємці менше, ніж власники простих акцій, вони мають обмежені управлінські права. За загальним правилом, привілейовані акціонери не мають права на участь в управлінні товариством, але статуті можуть визначити коло питань, у розв'язанні яких бере участь і ця категорія акціонерів.